

System veřejného zdravotního pojištění v ČR

Vladimír Kothera
generální ředitel ZP M-A
viceprezident SZP ČR

květen 2005

Základní údaje 1/2

Zdravotní pojišťovna METAL-ALIANCE

- zřízena rozhodnutím Ministerstva práce a sociálních věcí ČR ze dne 20. 5. 1993 podle zákona ČNR č. 280/1992 Sb. o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách, ve znění pozdějších předpisů, a to ke dni 1. 6. 1993**

Základní údaje 2/2

- se sídlem Kladno, Čermákova 1951
- kód zdravotní pojišťovny: **217**
- statutární zástupce: **Vladimír KOTHERA**
- počet pojištěnců k 1. 4. 2005: **316 000 pojištěnců**
- počet zaměstnanců: **201**

www.zpma.cz

Rok 1991

- Nastartování změny financování zdravotnictví**
- Vznik VZP k 1. 1. 1992**
- Po 1. 9. 1992 postupný vznik zaměstnaneckých zdravotních pojišťoven**
- Částečný návrat k tradicím první republiky**

Rok 1993 - 1995

- **Start pluralitního systému v. z. p.**
- **Úplná decentralizace úhrad zdravotní péče**
- **Postupný vznik až 27 zdravotních pojišťoven**
- **Faktický vznik konkurenčního prostředí**
  - Přínosy
  - Problémy

Rok 1996

- **Omezování počtu zdravotních pojišťoven**
- **Vysoká rozkolísanost systému**
- **Příprava změny legislativy**
- **Nastartování změn řídicích procesů v úspěšných ZZP**
  - **Marketingové řízení ZZP**
  - **Řízení prostřednictvím cash flow**
  - **Řízení nákladů**
  - **Redukce provozních výdajů**

Rok 1997

- **Přijetí zákona č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění**
  - **Nové způsoby úhrad zdravotní péče od II. pololetí 1997**
  - **Počátek rozvoje pozitivních regulačních mechanismů**
  - **Start projektů řízené péče**
  - **Regulace sítě ambulantních zdravotnických zařízení**
- **ZZP – stále větší orientace na marketing**

ZP v porovnání na běžnou firmu

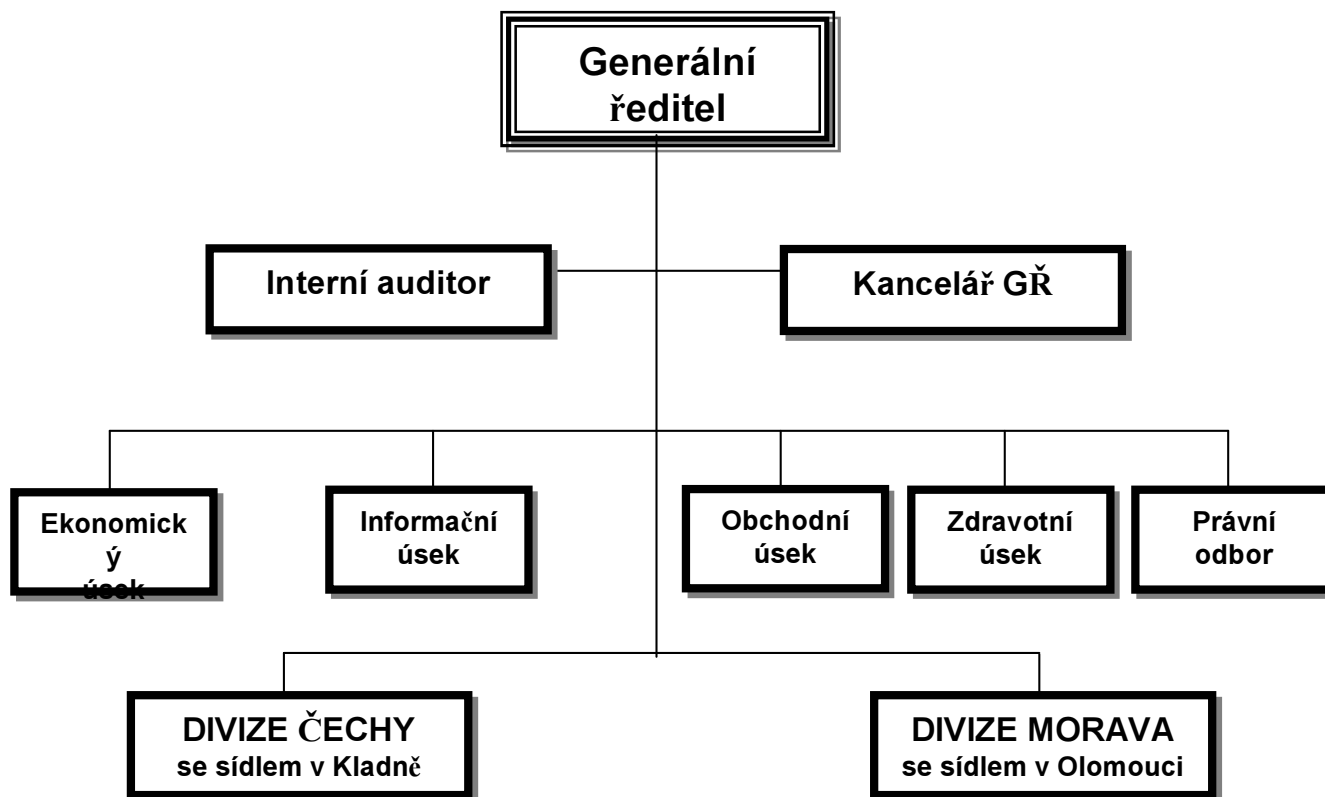
Ne	Vlastníci	ANO
SR - DR	Orgány firmy	Předst. - DR
ANO	Management	ANO
ANO	Procesy, TQM	ANO
Speciální	Účetnictví	Standardní
?	Zisk	ANO
ANO	VZ	ANO
ANO	Audit	ANO
NEPLÁTCI	Daně	Plátcí

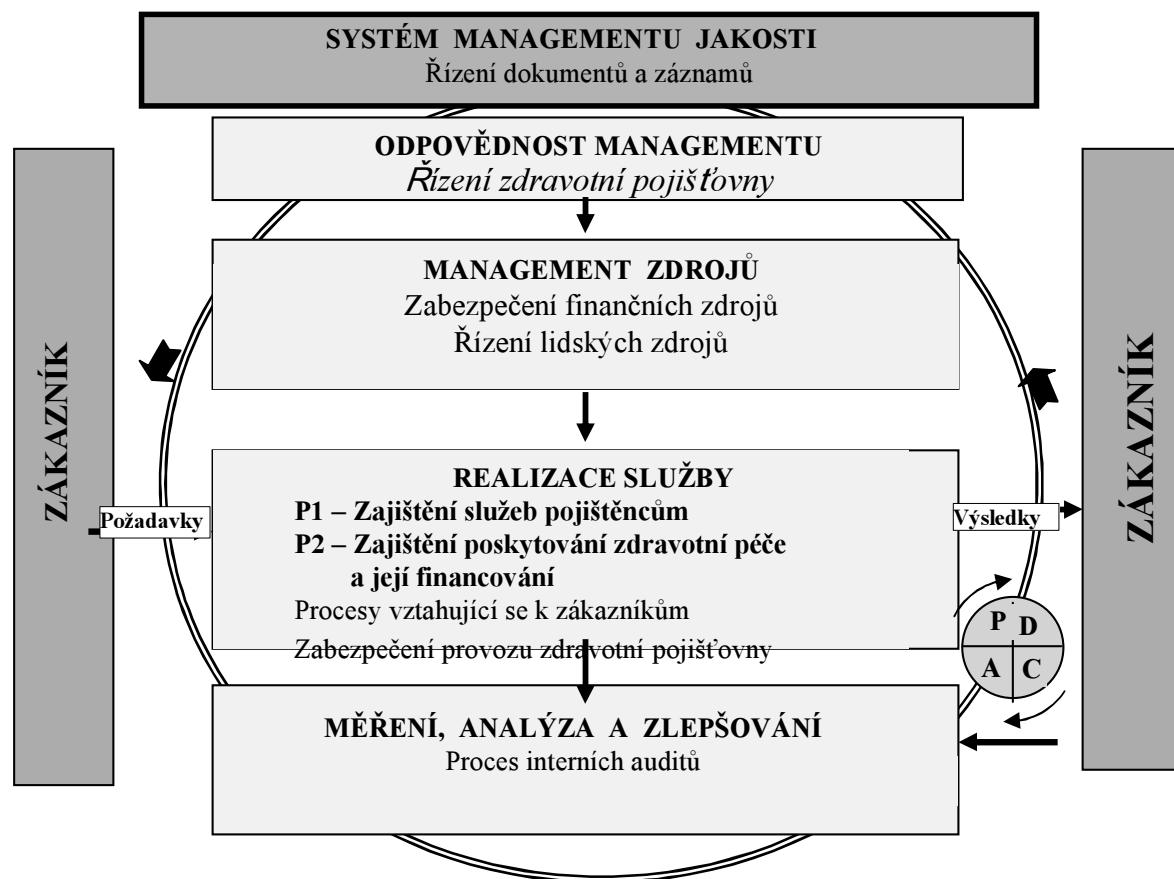
Specifické postavení ZP

ZP	PS
Speciální zákony	Obchodní zákoník
Vyrovnané hospodaření	Zisk
Účetnictví pro ZP	Standardní účetnictví
VZ - audit	
SR	Představenstvo
DR	DR
GŘ	GŘ
Odměňování	
Principy řízení	

Organizační schéma ZP M-A

System managementu jakosti

Specifika hospodaření

- **Vyhláška MF č. 503/2002 Sb.**
– účetnictví
  - **Vyhláška MF č. 418/2003 Sb.**
– provozní fond
  - **Nařízení vlády**
  - **Vyhlášky MZ**
- } **destabilizující faktory**

Definice pojistného plánu 1/2

• Souhrn údajů

- Základní informace o ZP
- Způsoby zajištění z. p.
- Regulační mechanismy
- Parametrické plánování v datech
- Fondy – prevence, sociální, rezervní
- Zajištění činnosti
  - Provozní fond
  - Investiční politika

Definice pojistného plánu 2/2

• Schvalovací proces

- DR
- SR
- MZ + MF
- Vláda ČR
- Parlament

Výroční zpráva

- Porovnání skutečnosti a plánu**
- Úplný soubor údajů slovem a v datech uplynulého období**
- Úplná účetní závěrka**
- Transparentnost**
- Výrok auditora k účetní závěrce a VZ**
- Schvalovací proces**

Zásadní odlišnosti VZP a ZZP

- **Zákon o VZP č. 551/1992 Sb.**
- **Zákon o ZZP č. 280/1992 Sb.**
- **Hospodaření**
  - Bilance
  - Nucená zpráva
  - Správní orgány
  - fond prevence

Optimalizace sítě 1/4

- **Transformace zdravotnictví**
  - Privátní sektor *ZZ*
- **Proces okolo roku 1997**
  - Snaha o administrativní řešení nemocnic
- **Transformace zdravotnictví**
- **Rámcové smlouvy**
- **Výběrová řízení**
- **Sít' jako evoluční proces**

Optimalizace sítě 2/4

- **Cíle**

- Kvalita
- Dostupnost
- Ufinancovatelnost

- **Kvalita**

- Standardy
- DRG
- Analýzy, srovnávání

Optimalizace sítě 3/4

- **Dostupnost**

- Krajské reformy zdravotnictví

- Absence role MZ

- **Výběrová řízení**

- **Investiční politika**

Optimalizace sítě 4/4

- **Ufinancovatelnost**

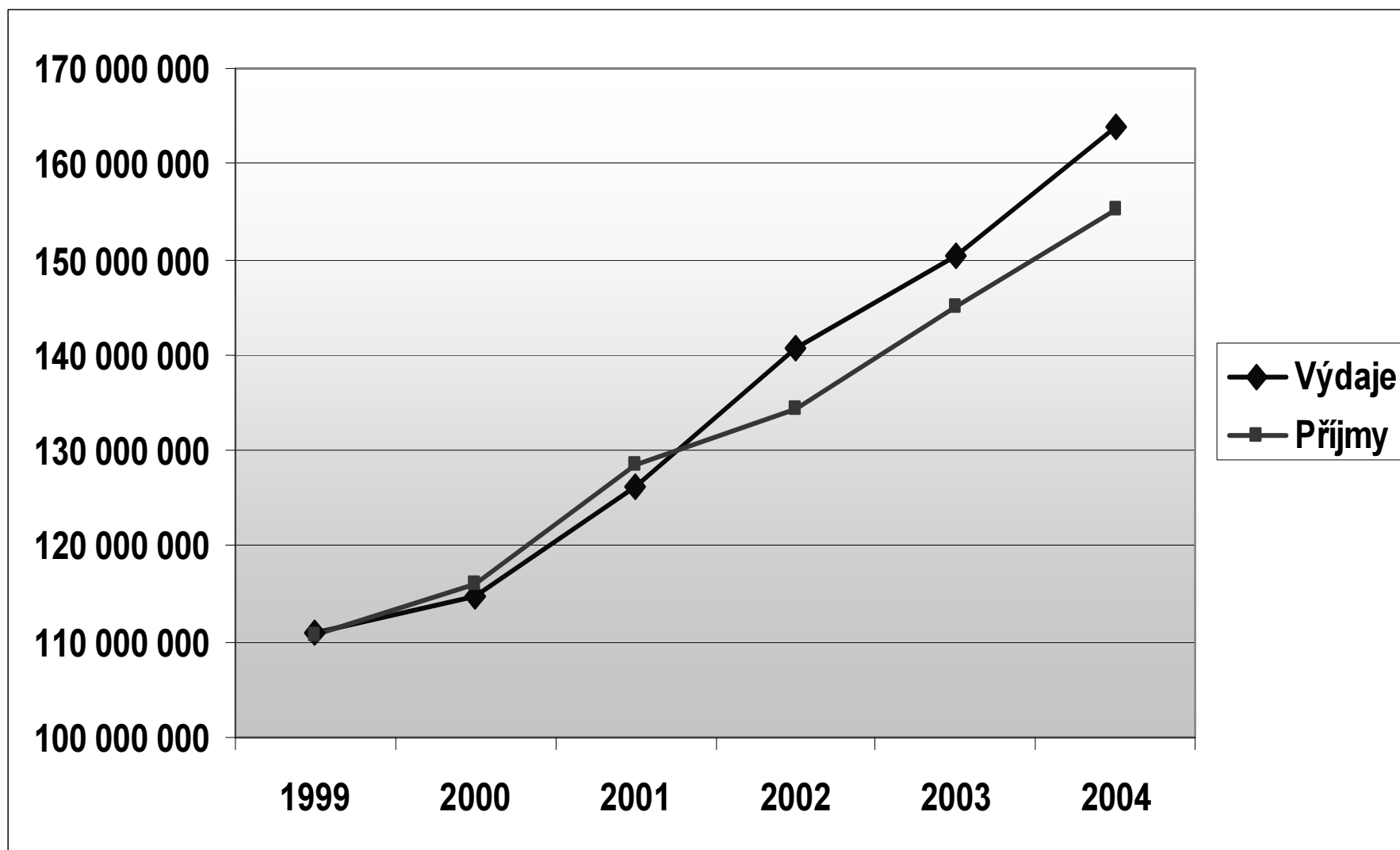
- Sít'

- DŘ

- Regulace

- Chybí aktivní role občana!!!

Vývoj příjmů a výdajů

Reakce na změny

- **Novely zákona č. 48/1997 Sb.**
- **Vyhláška MZ č. 50/2005**
- **Krátkodobá opatření**

Koncepce

- **MZ**
- **Hospodářská tripartita**
- **Modrá šance**
- **SZP ČR**

Zásadní problémy současnosti 1/2

- **Zásahy státu v tzv. veřejném zájmu**
  - Od roku 2000 pravidelně nařízení vlády, později vyhlášky
- **Omezování pravomocí zdravotních pojišťoven**
- **Kategorizační komise (léky, ZP)**

Zásadní problémy současnosti 2/2

- **Omezení smluvní volnosti**

⇒ Rámcové smlouvy

- **Nezainteresovaný občan**

⇒ výsledek ⇒ pravidelně se vytvářejí krize
financování

Důvody krizí 1/3

▪ **Systemové**

- Příspěvek za státem placené pojištěnce
  - **v r. 1993 podíl 29 % (56 % s.h.p.)**
  - **v r. 2003 podíl 22,6 % (56 % s.h.p.)**
- Netransparentní stanovování cen
  - **Léků**
  - **Zdravotnických prostředků**

Důvody krizí 2/3

- **Fixace smluvních vztahů –
rámcové smlouvy**
- **Žádná zainteresovanost občana**
- **Autonomie zdravotního a
nemocenského pojištění**

Důvody krizí 3/3

- **Nesystémové**

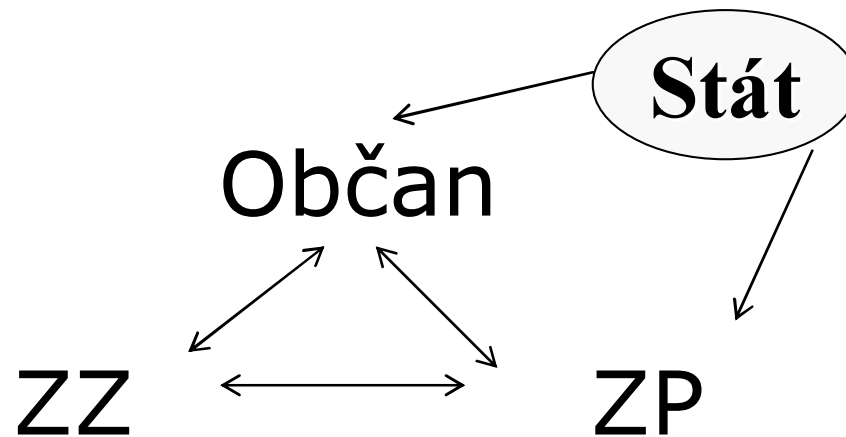
- Zásahy státu
- Nekoncepční investiční činnost
- Špatná cenotvorba

Krátkodobá stabilizační opatření (12 měsíců)

- Zmrazení cen zdravotní péče**
- Zamezení nekoncepčních zásahů MZ**
- Stop novým technologiím (výjimka pouze na základě vyjádření přístrojové komise)**
- Omezení zavádění nových léčiv a léčiva do x Kč vyloučit z platby v.z.p.**
- Regulace**

Co dál?

Trh jako nástroj vyšší efektivity

- ☞ Konkurence
- ☞ Decentralizace
- ☞ Pluralita

- ☞ Informace
- ☞ Právní prostředí
- ☞ Respektování rolí
- ☞ Solidarita

Občan

- **Zodpovědnost za vlastní zdraví**
- **Výběr pojistných plánů**
- **Svobodná volba zdravotnického zařízení**
- **Malus – bonus**
- **Spoluúčast**
- **Možnost připojištění a nákupu péče cash**

Zdravotní pojišťovny

- Převod na jinou právní formu**
- Konkurence**
- Nabídka zdravotně pojistných plánů**
- Produkty připojištění**
- Smluvní volnost ke zdravotnickým zařízením**
- Kontraktační povinnost k občanovi**
- Nákup zdravotní péče**

Zdravotnická zařízení

- **Zrovnoprávnění jednotlivých právních forem**
- **Konkurence ve spektru služeb, kvality a ceně**
- **Soutěž o kontrakt se zdravotními pojišťovnami**
- **Nákup diagnostické péče atd. objednávacím zdravotnickým zařízením**

Stát

- **Regulátor pouze tam, kde by trh mohl způsobovat nežádoucí externality**
- **Vytváření legislativního rámce**
- **Tvorba závazných metodik**
- **Definice práv občana**
- **Garance veřejného zdraví**

Systemové záležitosti

- **Propojení nemocenského, zdravotního a úrazového pojištění ve zdravotních pojišťovnách**
- **Zreálnění ceny pojištění**
- **Nezávislý orgán dohledu nad zdravotními pojišťovnami**
- **Trh jako prostředek utváření ceny léčiv, zdravotnických prostředků**

Reformy v Evropě

- **Holandsko**
- **SRN**
- **Švýcarsko**
- **Slovensko**

Hlavní trendy v EU

- **Trend směřuje ke komerčnímu připojištění**
- **Snaha o posilování solidarity o další skupiny občanů**
- **Zvyšování konkurence mezi poskytovateli zdravotní péče**
- **Stabilizace fondů**
- **Větší pružnost a rozmanitost v organizování zdravotní péče**
- **Posilování prvků osobní zodpovědnosti všech účastníků v systému**
- **Vytváření prostoru pro necenovou konkurenci**

**Východiskem z bludného kruhu
krizových období je vytvoření
optimálních vztahů
mezi rozhodováním a zodpovědností
s jasným definováním práv a povinností
pro jednotlivé účastníky systému
při respektování jejich prostoru
realizovat
oprávněné ekonomické zájmy.**